

Т. М. ЩЕПИН,
Социалистическ Куч-көлснә Герой.

Советск әмтсин джиргълтә көдлмш

1913 джил. Би, йистә кө-
вүн, Элст селәнә Копылов гидр
байна хә хәрүлдж, эцкдән,
Михаил Щепинд гер-булән
асрдж-тетгхднъ дөнъ болдж
йовлав. Мана булд, нанас
оньгдан 9 күн билә, тиигчкәд
цугъар бичкдуд. Эцкм бидн
сардан көдләд, 3 арслнъ олд-
ми, тернъ 3 пуд хар гуйрт
күрдми. Мини көдлдж олдгм
болхла—сардан күс - дундур
арслнъ мөнъгәрн, нег хуучн
киилг болн шалвр, хот гидж,
хар бдмгин бичкәхән тасрха.
Угатә кууна джиргъл тер цагт
ик күнд билә. Нанла хамдан
хойрдгч Улдчнә Джимбин Церн
болн Эрдни ах-дү хойр—халь-
мг бички көвүд бас эн байна
хә хәрүллә. Увднъ хамдан,
Хар газрин теегт хөбтәгъән
увлздг биләвдн. Ик хур-чиг,
бальчг, киитн болсн цагла, ту-
ру биләвдн. Эн бәәдл маниг
ни-ниицнъгъу кедж, нег-нег-
чәннъ уха-седкл меддг бол-

шим-шуус уудж, даджрдж
эдлдгнъ йилгърдж илдкгдв.
Ода бнъгрси цаг санхла йәмш-
гтә зүүдн болна.

Алдр Октябрь, — Хальмгин
теегт герл, байр болн хүвтә
шин джиргъл бгв. Элст бал-
гъсна Сталинә нертә колхозд
хөр-гар джилд ах хөбч болдж
көдлджәнәв. Хөбчин көдлмш
ода цагт дүнъгцүлгдшго онъг-
дан, куч-көлснъ ик унтә, бәә-
дл-джиргълнъ бмнк цагла
хол әдл биш, байрта-бахта,
уух-идхнъ элвг, ик бәәхтә.
Омннъ би бичкәхән му газр
герт бәәдг биләв. Ода бндр
сәәхн, ик герт бәәнәв, тбгәл-
нъгдән альми, кедмнә болн
виноградин модн дала ургъ-
джана. Гер дотрм цевр-цер
болн дуурнъг бгв-эд бәәнә.

Мини эцк 9 уртә билә, теднъ
цугъар куунд яльч болдж,
заргддж бсцхәв. Би гурви кө-
вүн, нег кууктәв, эдн цугъар
эрдм-сургъульта. Ахм бнъгр-
снә хөбн, хойр ачм бнчрәд,
нанд үлдлә. Эдн бичн болдж
басн уха Нина—ач куукм

ода эмчин сургъуль чиләгъад,
Москвад эмчлджәнә. Эн тоот
мана Коммунистическ партин
килмдж болн дөнъ, күчн.

Мана колхоз-ик бәәхтә, эдлн
ахунъ олн зүсн. Джил болгын
орунъ бсдж, колхозникудин
джиргълнъ бәәхтә болгъджа-
на. Онъгрси джил куч-көлснә
нег бдр 16 арслнъ мөнъгәрнъ
бггдлә, буудә, темсн болн гар-
си әдл-уш бгсинъ нам тоол-
джахшв. Би ганцхарн джилә
көдлсн көлсндән 38 минъгын
арслнъ авбув, әс-гидж сар
болгын 3166 арслнъ олсн болдж
гарув. Ода хөбч,—күндтә күн.
Москвад, селәнә әдл-ахун гәә-
хүлд би кесг оч, көдлмшиннъ
динлврмудиг үзүлләв. Колхо-
зиннъ хөбнә бслт икдүләд, сән
төл авчасар болн хөбнәс ноо-
сна гарц икдүлсәр нанд Со-
циалистическ Куч-көлснә Ге-
рой нерн бггдв. Ленинә нертә
хойр орденәр, алтн медаләр,
„Социалистическ селәнә әдл-
ахун отличник“ значокар, „Ач-
та куч-көлснә“ медаләр ачлг-
двв. Алдр сән бдрмүдт мана
хөбчнрин күндтә нерн оньдин-
дән келгднә. Хөбчнрин үүлдв-
рин тускар газетд бичгднә,
радиоғъар чигн келнә. Ода
мал хәләдж-хардж бсгггнә
медрл болн дамшлт авхар
багъчуд чигн манур ирджәнә.

Мана малчнр болн хөбчнр
олн әмтнә ик килмджд бәәнә.
Дулан умсх-зүүхәр маниг кө-
ләс толгъа куртл колхоз тетг-
нә. Хар газрин теегт хөбтә-
гъән бәәсн бийнъ олн-әмтнәс
онц бәәх болдж манд медг-
дхш. Мана малин үвлзньгд—
бань, хот уудг гер, клуб, биб-
лиотек бәәнә. Хөбчнрик, бригад
болгынд радиоприемнин газет,
дектрмүд, музыкальн ирә-наад-
на зүсн-зүүл зер-зев чигн
олн. Хөбчнрин бәәдг гермүднъ
цевр-цер болн күн болгын са-
лу ор-дертә. Цөбкн үгәр кел-
хлә—үвлзньг оньдиндән сән
белдвртә, бүрднъгъу болна.

Одахн би хәләджәсн отар
хөбдән Хар газрин теегур, үв-
лзх газрурнъ туудж күргүв.
Энүнд дулан хаша-хаацарн
болн үвлин бвсн-тоосарн, буу-
дә хот-хооларн үвлин дуусн
күрмәр теткгдсн бәәнә. Джил
ирвәс хөбдин тохмнъ ясрал
йовна. Эн тускар малин эмчнр
болн зоотехникүд тасрхан уга
көдлджәнә. Мана колхозин хөд-
цуг торгын нооста, бидн хөб-
чнр энүнәснъ негдгч классин
ноос бгдг хөд кехәр зүткдж
бәәнәвдн.

Эн тоот хөбчнрин куч-көл-
снд ик сән дөнъ-нөкд болна.
Улм деерәр көдлх дурн күр-
нә, олн-әмтнә бәәхиг олду-

лдж, орн-нутгтан торгын ноос
орулдж бгхиг икдүлнә. Нид-
нин джил, зун хөн болгънас
110 хургъ авч бсгләв, хөн
болгънас 7,2 килограмм ноос
гаргъдж авлав. Эн джил 650
нәәднр хөбдәс 787 хургъ авбв,
әс-гидж зун хөн болгънас 121
хургын болв.

КПСС-н ЦК-н болн СССР-н
Министрмүдин Советин бичгт
тәвсн, хө бсгггнә болн хөбнәс
ноос гаргъдж авхиг икдүлнъ
гисн төрт хәрү гидж, би ик
дәалгъвр авбув: хөбдән сәәнәр
хәләдж-хардж, гару угағъар
үвләс авч гарх, зун хөн бол-
гънас 127 хургъ авч бсгх, хөн
болгънас 6,8 килограмм ноос
гаргъдж авнав гидж.

Мана колхозд медрлтә мал-
чнр болн хөбчнр дала. Эдн
дунд мана партъ болн прави-
тельствәр ачлгдсн 80 күн бәә-
нә. 4 куунд Социалистическ
Куч-көлснә Герой нерн зүү-
гдв. Омннъ эдн чигн угатә,
эврә гер-мал уга, баячудт яльч
болдж йовсн улс бәәсмн. Ода
алдр сән бдрмүдт хурад, хар-
гъад үзлцхлә, эдниг ке-
зәнък байна яльч, эгл хөбч
гидж келдж болшго. Ю
хв, мана орн-нутгт кууна бәә-
дл-джиргъл чигн сәәхн болв,
әмтн чигн ни-ниицнъгъу, нег
ухан-седклтә болв.